

NĂNG LỰC ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRONG GIẢNG DẠY CỦA GIÁO VIÊN KHOA TIẾNG ANH, TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGOẠI NGỮ, ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG - THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

ICT APPLICATION IN ENGLISH TEACHING AT ENGLISH DEPARTMENT, THE UNIVERSITY OF DANANG, UNIVERSITY OF FOREIGN LANGUAGES – THE TEACHER CAPABILITY, PROBLEMS AND RECOMMENDATIONS

Phạm Thị Tố Như

Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Đà Nẵng; Email: tonhup@gmail.com

Tóm tắt - Công nghệ thông tin (CNTT) ngày càng được áp dụng rộng rãi trong giảng dạy nói chung và giảng dạy tiếng Anh nói riêng. Hơn nữa, để theo kịp với nhu cầu của xã hội, bản thân mỗi giáo viên cần phải có đầy đủ năng lực ứng dụng CNTT vào giảng dạy. Tuy nhiên, việc ứng dụng CNTT còn khá mới mẻ và đòi hỏi nhiều nỗ lực của cá nhân cũng như biện pháp và sự hỗ trợ của nhà trường cũng như các cấp có liên quan. Trên cơ sở đưa ra tổng quan về năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy, điều tra thực trạng và lý giải nguyên nhân, bài báo nêu ra một số giải pháp để có thể giúp việc ứng dụng CNTT trong giảng dạy của giáo viên khoa tiếng Anh, Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Đà Nẵng đạt hiệu quả cao hơn.

Từ khóa - CNTT; giảng dạy; năng lực ứng dụng; giải pháp, thực trạng; giáo viên.

Abstract - Information and Communications Technology (ICT) has become increasingly popular in education in general and in teaching English in particular. To meet educational demands in this new era, the teachers of English need to improve their capability to apply ICT to their teaching practice. ICT application in education is new in Vietnam and hence requires combined efforts from individuals as well as relevant authorities. This article will give an overview of ICT application in teaching and the survey of ICT application (at the university?), pointing out the problems and explaining causes, followed by recommendations to improve ICT application capability for teachers at English Department, The University of Danang, University of Foreign Languages.

Key words - Information and Communications Technology; teaching; ICT application capability; recommendations; problems; teachers.

1. Đặt vấn đề

Công nghệ thông tin ngày càng được đề cao và nhân mạnh trong sự nghiệp giáo dục nói chung cũng như trong việc giảng dạy tiếng Anh nói riêng. Trong thực tế, chỉ thị 29/2001/CT-BGDĐT của Bộ Giáo dục – Đào tạo (ngày 30/7/2001/CT) về tăng cường và ứng dụng Công nghệ Thông tin vào nhà trường nêu rõ: “Ứng dụng và phát triển Công nghệ Thông tin trong giáo dục và đào tạo sẽ tạo ra một bước chuyển cơ bản trong quá trình đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy, học tập và quản lý giáo dục”. “Đẩy mạnh ứng dụng Công nghệ Thông tin trong giáo dục và đào tạo ở tất cả các cấp học, bậc học, ngành học theo hướng sử dụng Công nghệ Thông tin như một công cụ hỗ trợ đắc lực nhất cho đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập ở tất cả các môn học”. Chỉ thị số 55/2008/CT-BGDĐT ngày 30/9/2008 của Bộ trưởng Bộ GDĐT về tăng cường giảng dạy, đào tạo và ứng dụng công nghệ thông tin trong ngành giáo dục giai đoạn 2008-2012. Bên cạnh đó, chiến lược Phát triển giáo dục 2011 – 2020 chỉ rõ: “Đẩy mạnh ứng dụng Công nghệ Thông tin và truyền thông trong dạy và học, đến năm 2015, 100% giảng viên đại học, cao đẳng và đến năm 2020, 100% giáo viên giáo dục nghề nghiệp và phổ thông có khả năng ứng dụng Công nghệ Thông tin và truyền thông trong dạy học”. Và gần đây nhất, vào cuối năm 2013, khung chuẩn Năng lực ứng dụng công nghệ thông tin dành cho giáo viên tiếng Anh đã được biên soạn bởi Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Đà Nẵng, theo sự phân công của Đề án Ngoại ngữ Quốc gia 2020 và khung chuẩn này đã được Đề án Ngoại ngữ Quốc gia 2020 thẩm định và ban hành.

Như vậy, có thể thấy rằng năng lực ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) trong giảng dạy luôn được chú trọng và

đề cao nhưng vì đây là vấn đề khá mới nên không thể tránh khỏi những bất cập. Bài viết này sẽ đề cập thực trạng về năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy của giáo viên khoa tiếng Anh, Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Đà Nẵng cũng như đưa ra các giải pháp để cải thiện tình hình.

2. Nội dung các chuẩn về năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy dành cho giáo viên tiếng Anh và các vấn đề có liên quan

2.1. Nội dung các chuẩn về năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy dành cho giáo viên tiếng Anh

Dựa trên kết quả đã được thẩm định của Đề án Ngoại ngữ quốc gia 2020, các chuẩn về năng lực ứng dụng CNTT trong giảng dạy dành cho giáo viên tiếng Anh gồm các mục tiêu được tóm tắt sau đây:

Mục tiêu 1: Có kiến thức và kỹ năng sử dụng Công nghệ Thông tin căn bản phù hợp với mục tiêu nghề nghiệp.

Mục tiêu 2: Tích hợp kiến thức và kỹ năng sư phạm với công nghệ nhằm nâng cao hiệu quả việc dạy và học.

Mục tiêu 3: Ứng dụng công nghệ để lưu trữ, phản hồi và đánh giá kết quả học tập.

Mục tiêu 4: Sử dụng công nghệ để nâng cao năng lực giao tiếp, khả năng hợp tác và tính hiệu quả trong giảng dạy.

2.2. Các vấn đề có liên quan để giáo viên có thể đạt chuẩn

Có thể thấy rằng để đạt được các mục tiêu trên, giáo viên tiếng Anh cần phải nỗ lực rất lớn cũng như cần có sự quan tâm và tạo điều kiện thuận lợi của các cấp, ban ngành có liên quan. Vì vậy, các vấn đề có liên quan nói trên sẽ được chia thành hai mảng: vấn đề chủ quan và vấn đề khách quan.

2.2.1. Vấn đề chủ quan

Khi bàn về tầm quan trọng của việc ứng dụng Công nghệ Thông tin trong giáo dục và giảng dạy Spencer (1995, tr. 115) đã nhấn mạnh rằng “sẽ không có khía cạnh nào của giáo dục mà không ứng dụng Công nghệ Thông tin” [7]. Theo ông, đây là một khía cạnh cần được sự quan tâm đúng mức nhằm đạt được hiệu quả cao trong dạy và học. Tuy nhiên, cũng dễ dàng nhận thấy rằng việc ứng dụng Công nghệ Thông tin bên cạnh những mặt tích cực cũng tồn tại rất nhiều vấn đề đòi hỏi sự hiểu biết của người dạy nhằm hạn chế những tác động tiêu cực đối với quá trình giảng dạy và học tập. Chính vì vậy, để ứng dụng Công nghệ Thông tin hiệu quả trong việc giảng dạy đòi hỏi:

- Bản thân giáo viên cần phải luôn tìm tòi sáng tạo, học cách sử dụng các trang thiết bị cũng như phương tiện hỗ trợ về CNTT trong quá trình giảng dạy.

- Giáo viên cần chủ động học hỏi, phát triển kỹ năng và kiến thức cơ bản của bản thân để đánh giá và sử dụng công nghệ mới trong giảng dạy.

- Giáo viên luôn cần có ý thức cao trong việc sử dụng công nghệ một cách hợp pháp, hợp đạo đức và phù hợp với văn hóa, xã hội.

- Giáo viên cần biết phối hợp chặt chẽ giữa công nghệ và các phương pháp sư phạm.

- Giáo viên cần biết cách lựa chọn công nghệ thích hợp cũng như biết cách giúp người học sử dụng công nghệ phù hợp.

- Giáo viên cần biết cách sử dụng các kết quả nghiên cứu có liên quan để hỗ trợ, đánh giá người học hiệu quả.

- Giáo viên cần biết cách sử dụng công nghệ giao tiếp để duy trì, hợp tác và liên lạc có hiệu quả với đồng nghiệp, người học, các cán bộ quản lý cũng như các bên có liên quan.

- Giáo viên cần biết cách vận dụng công nghệ nhằm nâng cao tính hiệu quả tổng thể soạn bài giảng, chấm điểm và lưu trữ kết quả học tập của người học.

2.2.2. Vấn đề khách quan

- Nhà trường cần liên tục tổ chức các lớp bồi dưỡng các kỹ năng ứng dụng CNTT cho giáo viên để giáo viên có thể bổ sung các kiến thức về CNTT còn thiếu hụt.

- Nhà trường cần có các trang thiết bị, phòng học có đầy đủ trang thiết bị để phục vụ giảng dạy.

3. Thực trạng và giải pháp

3.1. Phương pháp nghiên cứu thực trạng

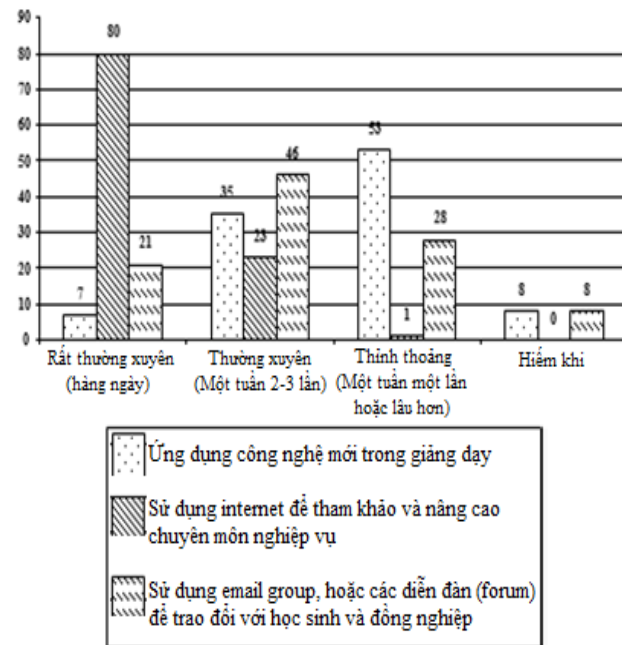
Với phương pháp nghiên cứu định tính thông qua khảo sát giáo viên với các câu hỏi mở theo hình thức trực tiếp và trực tuyến (thông qua facebook, viber, skype và các phương tiện khác) và theo dõi hệ thống giảng dạy trực tuyến E-learning của nhà trường cũng như của Khoa tiếng Anh, trường Đại Học Ngoại Ngữ, Đại Học Đà Nẵng, các dữ liệu sẽ được thu thập. Dữ liệu thu thập được sẽ được tổng hợp và phân tích để diễn giải thực trạng.

3.2. Thực trạng

Từ các dữ liệu thu thập được thông qua các hình thức khác nhau và thời gian khác nhau, thực trạng về việc ứng dụng CNTT của giáo viên Khoa Tiếng Anh, trường ĐHNN, ĐHĐN được biểu thị như sau (với tổng số giáo

viên cơ hữu và giáo viên được mời cộng tác là 90 người).

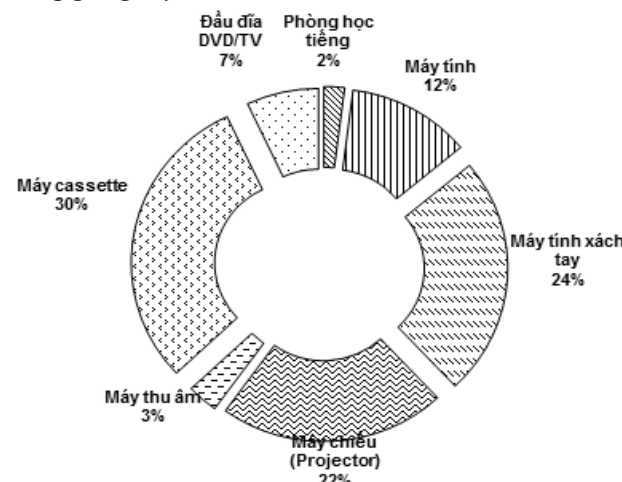
3.2.1. Mức độ thường xuyên giáo viên sử dụng công nghệ trong giảng dạy và giao tiếp

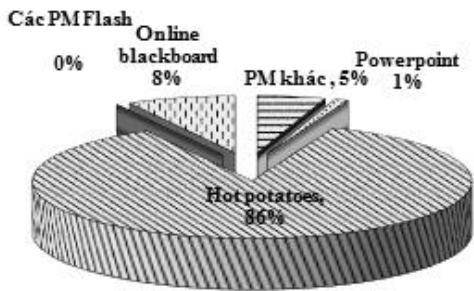
Hình 1. GV ứng dụng CN mới, Internet, diễn đàn trong giảng dạy

Kết quả điều tra cho thấy đa số giáo viên đã dùng Internet như là công cụ hỗ trợ tìm kiếm thông tin nhằm nâng cao chuyên môn nghiệp vụ nhưng vẫn còn một bộ phận giáo viên vẫn chưa tận dụng triệt để mạng Internet. Ngoài ra, giáo viên cũng đã sử dụng các hình thức liên lạc khác nhau như: email, diễn đàn ... để liên lạc có hiệu quả với đồng nghiệp. Tuy nhiên, gần một nửa giáo viên tham gia khảo sát cho biết họ không thường xuyên sử dụng các công nghệ giao tiếp. Một điểm đáng lưu ý là đa số giáo viên thỉnh thoảng tích hợp công nghệ hiện đại vào bài giảng và chỉ khoảng hơn 6% giáo viên rất thường xuyên sử dụng. Qua phân tích kết quả, có thể nhận thấy số lượng giáo viên ứng dụng công nghệ mới vào giảng dạy và giao tiếp với đồng nghiệp còn rất hạn chế.

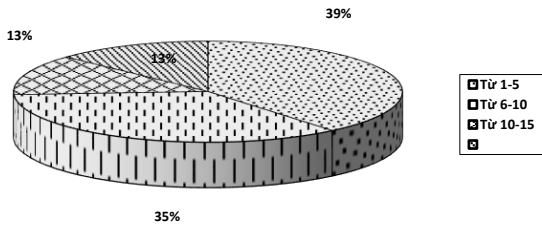
3.2.2. Các công cụ công nghệ giáo viên sử dụng công nghệ trong giảng dạy

Hình 2. Các phương tiện công nghệ thầy cô hay sử dụng để hỗ trợ giảng dạy

Hình 3. Phần mềm, chương trình hoặc công nghệ để hỗ trợ giảng dạy

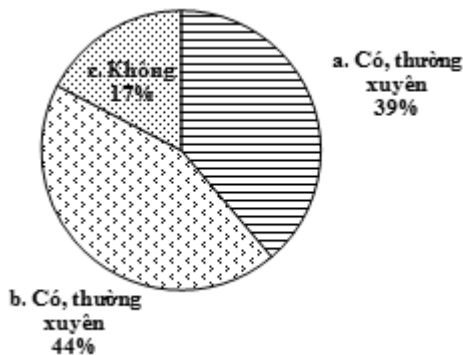

Hình 4. Giáo trình bài giảng có ứng dụng công nghệ

Khi phân tích phương tiện công nghệ ứng dụng vào dạy học, có thể thấy, đại bộ phận giáo viên chỉ sử dụng máy casset, máy chiếu, máy tính, và thỉnh thoảng sử dụng máy thu âm cho việc dạy, các công nghệ phần mềm online, các platform tương tác giúp cho việc học từ xa không được phát huy.

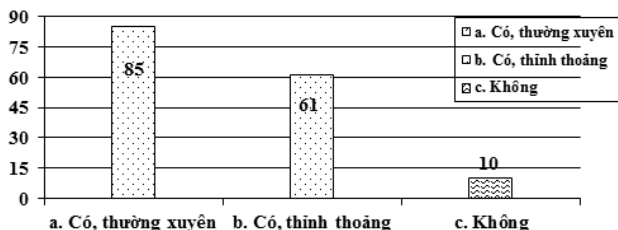
3.2.3. Mức độ thường xuyên giáo viên sử dụng công nghệ nhằm nâng cao hiệu quả giao tiếp và giảng dạy

Mức độ thường xuyên sử dụng tài nguyên Công nghệ thông tin để nâng cao tính hiệu quả trong việc giảng dạy tiếng Anh (với 3 mức: a. có, thường xuyên; b. có, thỉnh thoảng; c. không):

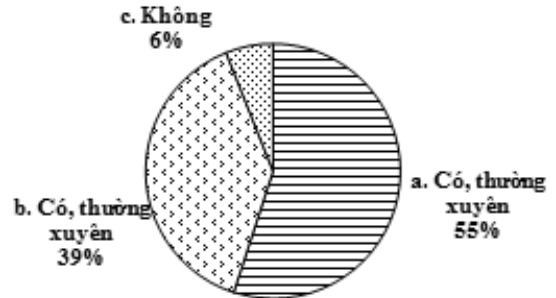
Hình 5. Sử dụng tài nguyên CNTT trong việc giảng dạy tiếng Anh

Độ thường xuyên sử dụng Công nghệ thông tin để liên lạc với đồng nghiệp, chia sẻ tài liệu (với 3 mức: a. có, thường xuyên; b. có, thỉnh thoảng; c. không):

Hình 6. Sử dụng CNTT trong việc chia sẻ dữ liệu

Độ thường xuyên trong việc sử dụng công nghệ thông tin để lưu trữ thông tin (với 3 mức: a. có, thường xuyên; b. có, thỉnh thoảng; c. không):

Hình 7. Sử dụng CNTT để lưu trữ dữ liệu

Có thể thấy được rằng với một trình độ sử dụng Công nghệ Thông tin nhất định, giáo viên có thể sử dụng linh hoạt các thiết bị hỗ trợ để có thể làm cho tiết dạy linh hoạt hơn và đạt hiệu quả cao hơn như sử dụng các hình ảnh qua máy tính hoặc các dạng bài tập cùng với âm thanh thay vì chỉ là những tài liệu in đơn điệu như trước đây. Hơn nữa, việc thu bài của giáo viên hay nộp bài của người học cũng trở nên đơn giản hơn trước đây nhờ vào Công nghệ Thông tin bởi vì người học có nhiều sự lựa chọn hơn về hình thức nộp bài thay vì chỉ một hình thức truyền thống là qua giấy như trước đây. Tuy nhiên, giáo viên cần đặc biệt chú ý đến cách sử dụng tài nguyên số để đảm bảo quyền lợi của người học cũng như tuân thủ đúng luật pháp. Hơn nữa, việc lưu trữ thông tin, kiểm tra đánh giá là một công việc liên tục, lâu dài với nhiều hình thức khác nhau [4]. Đây là một việc không thể thiếu trong giảng dạy ngoại ngữ nhưng nếu làm theo cách truyền thống đòi hỏi giáo viên phải bỏ nhiều công sức và thời gian. Vì thế, Công nghệ Thông tin đã, đang và sẽ hỗ trợ cực kỳ đắc lực cho giáo viên ngoại ngữ trong công việc này. Nhiều phần mềm và công cụ kỹ thuật số ra đời và không ngừng được cập nhật, phát triển nhằm trợ giúp tốt nhất cho việc lưu trữ, phân hồi và đánh giá kết quả học tập của người học.

Như vậy, có thể thấy thực trạng việc ứng dụng CNTT trong giảng dạy tiếng Anh của giáo viên tại Khoa tiếng Anh, trường ĐHNN, ĐHDN chưa thật tốt, chưa thật đa dạng, và đây cũng là thực trạng tương tự thông qua tham khảo ý kiến từ các đơn vị giảng dạy ngoại ngữ khác trên toàn quốc. Để có thể giải quyết vấn đề này một cách toàn diện, cần có sự phối hợp từ các cấp lãnh đạo cũng như ý thức và nỗ lực của mỗi giáo viên.

3.3. Giải pháp

Để việc ứng dụng CNTT vào giảng dạy có hiệu quả cao, cần phải có nhiều biện pháp của nhà trường cũng như nỗ lực lớn của cá nhân từng giáo viên, cụ thể như sau:

- Bản thân giáo viên cần phải tự trau dồi và cập nhật không ngừng những kiến thức mới về CNTT.
- Bản thân giáo viên cần phải tham gia vào các cộng đồng mạng, trang mạng xã hội. Qua đó, giáo viên có thể chia sẻ những kinh nghiệm giảng dạy của mình, chia sẻ bài giảng hay và tâm đắc, gửi những đề xuất, kiến nghị góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy.
- Nhà trường cần tăng cường đầu tư cơ sở vật chất để đảm bảo hạ tầng cho việc sử dụng CNTT trong giảng dạy.

- Nhà trường phát động các phong trào thi đua khen thưởng về soạn bài giảng điện tử để đổi mới cách dạy và học, làm phong phú nguồn học liệu điện tử, chia sẻ dùng chung.

- Nhà trường xây dựng chương trình, tài liệu bồi dưỡng kiến thức và kỹ năng về Công nghệ Thông tin cho cán bộ quản lý và giáo viên trong quản lý giáo dục và trong giảng dạy.

- Nhà trường cần tăng cường việc tổ chức họp, hội nghị và giảng dạy qua mạng để tiết kiệm thời gian, công sức, chi phí đi lại, ăn ở.

4. Kết luận

Có thể khẳng định rằng mặc dầu có những tồn tại cần được xem xét, nhưng sự phát triển của Công nghệ Thông tin đã và đang mang lại một cuộc cách mạng trong đào tạo ngoại ngữ. Công cụ giảng dạy hiện đại này đang trở nên ngày càng đáng tin cậy và thân thiện hơn. Internet chứa trong nó một lượng thông tin khổng lồ chưa từng thấy trong lịch sử loài người. Tuy nhiên, do bản chất đặc thù của chủ thể, tài nguyên và công cụ hiện đại này cần sự hỗ trợ của chuyên gia nhằm tối ưu hóa tính ưu việt của Internet trong đào tạo ngoại ngữ. Giáo viên tiếng Anh cần lưu ý rằng, giống như bất cứ tài nguyên và công cụ hỗ trợ giảng dạy nào khác, Internet nói chung và tài nguyên số nói riêng, người thầy luôn là yếu tố quan trọng nhất cho sự thành công hay thất bại của một bài học [6].

World Wide Web (WWW) sẽ trở nên vô ích nếu không có sự chuẩn bị và tổ chức lớp học kỹ càng. Vì thế, giáo án

soạn kỹ, quản lý lớp học tốt chắc chắn luôn là yêu cầu trước nhất trong việc khai thác các tính năng giáo dục của mạng Internet trong đào tạo ngoại ngữ. Cuối cùng, cái chúng ta thật sự cần để tối ưu hóa tiến trình học tập là thay đổi tư duy của chúng ta "... từ suy nghĩ công nghệ có thể hỗ trợ gì cho người học đến tư duy người học có thể khai thác được gì từ công nghệ Internet" [5].

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ GD & ĐT, Đề án Ngoại Ngữ Quốc Gia 2020 (2013). *Đề án xây dựng khung chuẩn năng lực ứng dụng Công Nghệ Thông tin dành cho giáo viên tiếng Anh*. Đà Nẵng: Đại Học Đà Nẵng, trường Đại Học Ngoại Ngữ.
- [2] Bộ GD&ĐT (2001), Chi thị (Số: 29/2001/CT-BGD&ĐT): Về việc tăng cường giảng dạy, đào tạo và ứng dụng công nghệ thông tin trong ngành giáo dục giai đoạn 2001-2005. Hà Nội: Bộ GD&ĐT.
- [3] Bộ GD&ĐT (2008), Chi thị (Số: 55/2008/CT-BGD&ĐT): Về tăng cường giảng dạy, đào tạo và ứng dụng công nghệ thông tin trong ngành giáo dục giai đoạn 2008-2012. Hà Nội: Bộ GD&ĐT.
- [4] Brown, H. D., & Abeywickrama, P. (2010). *Language Assessment Principles and Classroom Practices* (2nd ed.). NY, USA: Pearson.
- [5] Godwin-Jones, R. (1999). Web course design and creation for language learning. *CALICO Journal*, 17(1), 43-58.
- [6] Nguyen, L. V. (2009). Thuận lợi, khó khăn và giải pháp trong việc ứng dụng công nghệ vào giảng dạy ngoại ngữ [ICT in language education: Benefits, challenges and solutions]. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ - Đại học Đà Nẵng (The University of Danang Journal of Science and Technology)*, 1(30), 128-142.
- [7] Spencer, D. (1995). *Nattering on the net*. Sydney: Spinifex Press.

(BBT nhận bài: 21/05/2014, phản biện xong: 09/10/2014).